1962 ఎస్.సి.ఆర్ (2) 433

రిజిస్ట్రార్, సహకార సంఘాలు

వర్సెస్

ధరంచంద్ తదితరులు

(పి. బి. గజేంద్రగడ్కర్, ఎ. కె. సర్కార్, కె. ఎన్. వాంచూ, కె. సి. దాస్ గుప్తా మరియు ఎన్. రాజగోపాల అయ్యంగార్, జె.జె.)

కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు-కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంక్-బ్యాంక్ నిధుల దుర్వినియోగం-కమిటీ సభ్యులకు షోకాజ్ నోటీసు, ఆ తర్వాత రిజిస్ట్రార్-కమిటీ సభ్యులపై షేర్ హోల్డర్ల దరఖాస్తును తొలగించడం-రిజిస్ట్రార్ దరఖాస్తు విచారణ-చట్టబద్ధత-పక్షపాతం-సహజ న్యాయం-సహకార సంఘాల నిబంధనలు, రూల్స్. 17, 18, 30(3)-సహకార సంఘాల చట్టం, 1912 (2 ఆఫ్ 1912), సెక్షన్ 17.

1953 లో బ్యాంకు మేనేజర్ అదృశ్యంపై సహకార సంఘాల చట్టం 1912 కింద నమోదైన కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు వ్యవహారాలను పరిశీలిస్తే చాలా పెద్ద మొత్తంలో డబ్బును డీఫాల్ట్ చేసినట్లు తేలింది. 1955 ఫిబ్రవరి 26 న సహకార సంఘాల రిజిస్ట్రార్ బ్యాంకు మేనేజింగ్ కమిటీ సభ్యులకు ఈ చట్టంలోని 30(3) నిబంధనల ప్రకారం కమిటీని ఎందుకు సస్పెండ్ చేయకూడదో కారణం చూపాలని నోటీసు ఇచ్చారు. దీనికి సమాధానంగా సభ్యులు దుర్వినియోగం తదితర ఆరోపణలను ఖండించినప్పటికీ రిజిస్ట్రార్ మేనేజింగ్ కమిటీని తొలగించిన తర్వాత బ్యాంకు అడ్మినిస్ట్రేటర్ ను నియమించారు. ఈలోగా బ్యాంకులోని కొందరు షేర్ హోల్డర్లు కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ రూల్స్ లోని 18 వ సెక్షన్ కింద రిజిస్ట్రార్ ముందు దరఖాస్తు చేసుకున్నారు.చట్టాన్ని, బ్యాంకు నిబంధనలను, బైలాస్ ను ఉల్లంఘించారని పేర్కొంటూ నిర్వాహక కమిటీ సభ్యులపై తప్పుడు చర్యలు తీసుకునే విధంగా తీర్పు ఇవ్వాలని అభ్యర్థించారు. కమిటీ సభ్యుల నమ్మక ద్రోహం.. రిజిస్ట్రార్ మొదట ఈ ప్రయోజనం కోసం మధ్యవర్తిని

నియమించారు, కాని, అతని అనారోగ్యం కారణంగా మధ్యవర్తి వ్యవహరించలేకపోవడంతో, రిజిస్ట్రార్ వివాదాన్ని తానే నిర్ణయిస్తానని పక్షాలకు తెలియజేశాడు. రిజిస్ట్రార్ అనుసరించిన విధానం యొక్క చట్టబద్ధతను జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ కు దాఖలు చేసిన పిటిషన్ లో సవాలు చేశారు, అతను ఒక పార్టీ హోదాలో ఉన్నాడని మరియు 1955 ఫిబ్రవరి 26 న అతను ఇచ్చిన నోటీసులో కమిటీ సభ్యులకు వ్యతిరేకంగా తన అభిప్రాయాన్ని స్పష్టంగా వ్యక్తం చేశాడని, అందువల్ల 18 వ అధికరణ కింద వివాదాన్ని పరిష్కరించడానికి ట్రిబ్యునల్ గా తనను తాను ఏర్పాటు చేసుకోవడం సహజ న్యాయ సూత్రాలకు విరుద్ధమని పేర్కొన్నారు. ఒక పార్టీ తనను తాను న్యాయమూర్తిగా ఏర్పరుచుకున్నట్లే. రిజిస్ట్రార్ కు ఈ వివాదంలో ఆర్థిక, యాజమాన్య ప్రయోజనాలు లేకపోయినప్పటికీ కేసు పరిస్థితుల దృష్ట్యా పక్షపాతానికి అవకాశం ఉందని, అందువల్ల ట్రిబ్యునల్ గా ఆయన వ్యవహరించడం సహజ న్యాయ సూత్రాలకు విరుద్ధమని జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ అభిప్రాయపడ్డారు.

ఫిబ్రవరి 26, 1955 నాటి నోటీసులో తమ విధుల నిర్వహణలో మేనేజింగ్ కమిటీ సభ్యుల సమిష్టి బాధ్యతకు సంబంధించినదని, సహకార సంఘాల నిబంధనల్లోని 18 వ అధికరణం ప్రకారం చేసిన దరఖాస్తు దుర్వినియోగ చర్యల స్వభావంలో ఉందని, ఈ ప్రక్రియలో సభ్యులుగా వారి వ్యక్తిగత బాధ్యతను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని పేర్కొంది. మేనేజింగ్ కమిటీ తొలగింపునకు వ్యతిరేకంగా షోకాజ్ నోటీసు ఇచ్చినంత మాత్రాన రిజిస్ట్రార్ పై పక్షపాతం లేదని, ఎందుకంటే రెండు విషయాలు చాలా భిన్నంగా ఉన్నాయి.

అన్ని సహకార సంఘాలపై రిజిస్ట్రార్ కు సాధారణ పర్యవేక్షణ ఉండటం వల్ల ఆయనలో పక్షపాతం ఉందని చెప్పలేమని, 18 వ అధికరణ ప్రకారం న్యాయమూర్తిగా లేదా మధ్యవర్తిగా వ్యవహరించడానికి వీల్లేదని పేర్కొంది.

సివిల్ అప్పిలేట్ పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెం.1 ఆఫ్ 1958.

1956 ఏప్రిల్ 18 న అజ్మీర్ మాజీ జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ ఇచ్చిన తీర్పు, ఉత్తర్వులపై అప్పీల్

1956 సివిల్ రిట్ పిటిషన్ నెం.1 లో.

పిటిషనర్ తరపున రాజస్థాన్ రాష్ట్ర అడ్వొకేట్ జనరల్ జి.సి.కవాల్, ఎస్.కె.కపూర్, డి.గుప్తా వాదనలు వినిపించారు.

ప్రతివాది నెం.1 కోసం ఎస్.ఎస్.దీద్వానియా, కె.పి.గుప్తా.

ప్రతివాది నెం.9 కోసం బి.పి.మహేశ్వరి.

1961. ఏప్రిల్ 27. ఈ మేరకు న్యాయమూర్తి జస్టిస్ వాంచూ తీర్పు వెలువరించారు.

ఇది అజ్మీర్ జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ ఇచ్చిన సర్టిఫికేట్ పై అప్పీల్. ప్రస్తుత ప్రయోజనాలకు అవసరమైన సంక్షిప్త వాస్తవాలు ఇవి.,, అజ్మీర్ లో కమర్షియల్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్, అజ్మీర్ (ఇకపై బ్యాంక్ అని పిలుస్తారు) అని పిలువబడే ఒక బ్యాంకు ఉంది, ఇదిసహకార సంఘాల చట్టం, 1912 యొక్క నం.11 (ఇకపై చట్టంగా సూచించబడుతుంది) కింద రిజిస్టర్ చేయబడింది. ధరమ్ చంద్, ప్రతివాది నెం.1 (ఇకపై ప్రతివాదిగా పేర్కొనబడింది), మరికొందరు ప్రతివాదులు బ్యాంకు మేనేజింగ్ కమిటీలో సభ్యులుగా ఉన్నారు. నందలాల్ శర్మ అనే వ్యక్తి ఈ బ్యాంకులో పెయిడ్ మేనేజర్ గా పనిచేసేవాడు. 1953 లో కనిపించకుండా పోయిన ఈ వ్యక్తి ఆ తర్వాత సుమారు రూ.6,34,000 వరకు చోరీకి గురైనట్లు గుర్తించారు. ఫలితంగా రిజిస్ట్రార్ ఆమోదానికి లోబడి బ్యాంకు కార్యకలాపాలను నిలిపివేస్తూ మేనేజింగ్ కమిటీ తీర్మానం చేసింది. అప్పటి రిజిస్ట్రార్ శ్రీ నాగర్ ఈ తీర్మానాన్ని ఆమోదించి, తక్షణ విచారణ జరిపేందుకు సహకార సంఘాల ఇన్స్పెక్టర్ను నియమించారు. చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్ల సంస్థను

దర్యాప్తు ఆడిటర్లుగా నియమించారు. ఆడిటర్ల విచారణలో సుమారు రూ.6,34,000 వరకు అవకతవకలు జరిగినట్లు గుర్తించారు. ఆ తర్వాత రిజిస్ట్రార్ శ్రీ చిట్నిస్ 1955 ఫిబ్రవరి 26 న ప్రతివాదికి, మేనేజింగ్ కమిటీలోని ఇతర సభ్యులకు ఈ చట్టం కింద రూపొందించిన నిబంధనల్లోని 30(3) ప్రకారం కమిటీని ఎందుకు సస్పెండ్ చేయకూడదో కారణం చూపాలని నోటీసు ఇచ్చారు. నోటీసుకు ప్రతివాది మరియు ఇతరులు సమాధానం ఇచ్చారు, ఇందులో వారు దుర్వినియోగం మొదలైన ఆరోపణలను ఖండించారు. అయితే అప్పటి రిజిస్ట్రార్ శ్రీ చిట్నిస్ మేనేజింగ్ కమిటీని తొలగించిన తరువాత బ్యాంక్ అడ్మినిస్ట్రేటర్ ను నియమించారు. ఈలోగా బ్యాంకుకు చెందిన ఏడుగురు వాటాదారులు 1956 ఏప్రిల్ 4 న రిజిస్ట్రార్ కు రూ.18 ప్రకారం దరఖాస్తు చేసుకున్నారు. రూల్ 18 ప్రకారం రిజిస్ట్రార్ తన ముందు ఉన్న ఏదైనా వివాదాన్ని స్వయంగా లేదా ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది మధ్యవర్తుల నియామకం ద్వారా నిర్ణయించుకునే అధికారం ఉంది. సహకార సంఘం యొక్క వ్యాపారానికి సంబంధించి సొసైటీ యొక్క సభ్యులు లేదా మాజీ సభ్యులు లేదా వాటి ద్వారా క్లెయిమ్ చేసుకునే వ్యక్తులు, లేదా ఒక సభ్యుడు లేదా మాజీ సభ్యుడు లేదా వ్యక్తి క్లెయిమ్ మరియు కమిటీ లేదా ఏదైనా అధికారి మధ్య ఏదైనా వివాదాన్ని సెక్షన్ 18 కింద సూచించవచ్చు. అటువంటి ప్రస్తావనను కమిటీ లేదా సొసైటీ సాధారణ సమావేశంలో తీర్మానం చేయడం ద్వారా లేదా వివాదానికి ఏదైనా పక్షం ద్వారా లేదా కమిటీలోని ఒక సభ్యుడి నుండి సొసైటీకి చెల్లించాల్సిన మొత్తానికి సంబంధించినది అయితే చేయవచ్చు. ఈ దరఖాస్తు పర్యవసానంగా అప్పటి రిజిస్ట్రార్ శ్రీ హేమ్ చంద్ సోగాని అనే న్యాయవాదిని మధ్యవర్తిగా నియమించారు. మేనేజింగ్ కమిటీ సభ్యులపై తప్పుడు చర్యలు తీసుకునే స్వభావంలో ఈ దరఖాస్తు ఉంది మరియు పదమూడు మందిపై (ప్రతివాదితో సహా) తీర్పు ఇవ్వాలని అభ్యర్థించారు, ఇది చట్టాన్ని మరియు నిబంధనలను మరియు బ్యాంకు యొక్క ఉప నిబంధనలను ఉల్లంఘించడం మరియు నమ్మక ద్రోహం

చేయడం వల్ల సంభవించిన మొత్తం నష్టంతో సహా కొంత మొత్తాన్ని చెల్లించాలని కోరింది. మేనేజింగ్ కమిటీ సభ్యులు.. ఆర్బిట్రేటర్ నియామకాన్ని మేనేజింగ్ కమిటీ అధ్యక్షుడు రివిజన్ పిటిషన్ ద్వారా డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు సవాలు చేశారు, కానీ సవాలు విఫలమైంది. అయితే శ్రీ సోగాని అనారోగ్యంతో ఉన్నందున, మధ్యవర్తిగా వ్యవహరించలేనని ఆయన తన అసమర్థతను వ్యక్తం చేశారు. పర్యవసానంగా, 1955 డిసెంబరు 13 న, అప్పటి రిజిస్ట్రార్ శ్రీ సోగానిని మధ్యవర్తిగా నియమిస్తూ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను రద్దు చేసి, వివాదాన్ని తానే స్వయంగా పరిష్కరిస్తానని పక్షాలకు తెలియజేశారు. ఈ ఉత్తర్వులను డిప్యూటీ కమిషనర్ ముందు రివిజన్ లో సవాలు చేశారు. కానీ ఆ ప్రయత్నం విఫలమైంది. ఆ తర్వాత ప్రతివాది అజ్మీర్ జ్యుడిషియల్ కమిషనర్ ముందు పిటిషన్ దాఖలు చేయగా, దానికి మద్దతుగా అనేక కారణాలు కోరామని, 18 వ అధికరణ కింద దరఖాస్తుపై విచారణ చేపట్టకుండా రిజిస్ట్రార్ ను నిషేధించాలని, తద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే ప్రొసీడింగ్స్ ను రద్దు చేయాలని కోరారు.

ఈ పిటిషన్ పై 1956 ఏప్రిల్ 18 న జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ తీర్పు వెలువరించారు. ఒకటి మినహా ప్రతివాది తరఫున లేవనెత్తిన అన్ని వాదనలను ఆయన తోసిపుచ్చారు. మరియు ఆ వాదనతోనే మేము ప్రస్తుత అప్పీలులో ఆందోళన చెందుతున్నాము. రిజిస్ట్రార్ ఒక పార్టీ హోదాలో ఉన్నారని, 1955 ఫిబ్రవరి 26 న తాను ఇచ్చిన నోటీసుల్లో ప్రతివాదికి, కమిటీలోని ఇతర సభ్యులకు వ్యతిరేకంగా తన అభిప్రాయాన్ని నిర్ద్వంద్వంగా వ్యక్తం చేశారని, అందువల్ల 18 వ అధికరణ కింద వివాదాన్ని పరిష్కరించడానికి ట్రిబ్యునల్ గా తనను తాను ఏర్పాటు చేసుకోవడం సహజ న్యాయ సూత్రాలకు విరుద్ధమని ఆ వాదన. ఒక పార్టీ తనను తాను న్యాయమూర్తిగా ఏర్పరుచుకున్నట్లే. ఈ వాదన విజ్ఞులైన జ్యుడిషియల్ కమీషనర్ కు అనుకూలంగా ఉంది మరియు రిజిస్ట్రార్ కు వివాదంలో ఆర్థిక లేదా

యాజమాన్య ప్రయోజనాలు లేనప్పటికీ, కేసు పరిస్థితుల దృష్ట్యా పక్షపాతానికి బలమైన అవకాశం ఉందని, అందువల్ల ట్రిబ్యునల్ గా రిజిస్ట్రార్ వ్యవహరించడం సహజ న్యాయ సూత్రాలకు విరుద్ధమని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. రిజిస్ట్రార్ ఈ పరిస్థితిలో అంతర్లీనంగా ఉన్న వైకల్యంతో బాధపడకపోతే, వివాదాన్ని పరిష్కరించడానికి ఆయనే సరైన వ్యక్తి అని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. అందువల్ల ఈ పిటిషన్ ను అనుమతించి, తన ముందు ఉన్న వివాదాన్ని కొనసాగించవద్దని ఆదేశిస్తూ రిజిస్ట్రార్ కు నిషేధ రిట్ జారీ చేశారు. ఆ తర్వాత ఈ కోర్టుకు అప్పీల్ చేసుకునేందుకు ఫిట్నెస్ సర్టిఫికెట్ కోసం జ్యుడీషియల్ కమిషనర్కు దరఖాస్తు చేయగా, అది మంజూరైంది. అలా ఈ విషయం మన ముందుకు వచ్చింది.

రిజిస్ట్రార్ యొక్క అధికారిక పక్షపాతం రెండు పరిస్థితుల ఆధారంగా ఉండాలని కోరబడుతుంది: మొదటిది 1955 ఫిబ్రవరి 26 న అప్పటి రిజిస్ట్రార్ జారీ చేసిన నోటీసు, తమను ఎందుకు సస్పెండ్ చేయకూడదో కారణం చూపమని మేనేజింగ్ కమిటీ సభ్యులను (ప్రతివాదితో సహా) కోరడం, రెండవది రిజిస్ట్రార్ సహకార విభాగానికి అధిపతి, అందువలన అన్ని సహకార సంఘాలపై (సహా) కొన్ని చట్టపరమైన అధికారాలు ఉన్నాయి. బ్యాంకు) తన పరిపాలనా హోదాలో, అందువల్ల ఈ వివాదాన్ని పరిష్కరించడానికి నిష్పక్షపాతమైన వ్యక్తిగా ఉండడు, ప్రత్యేకించిచట్టంలోని సెక్షన్ 17 లోని నిబంధనల దృష్ట్యా.

ఈ రెండు వాదనల్లోనూ బలం లేదని మా అభిప్రాయం. 1955 ఫిబ్రవరి 26 నాటి నోటీసును పరిశీలిస్తే, రిజిస్ట్రార్ ఆ నోటీసు ఇచ్చి, ఆ తర్వాత మేనేజింగ్ కమిటీని తొలగించాలని ఆదేశించినందున ఆయనపై పక్షపాతం చూపలేమని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. దర్యాప్తు ఆడిటర్ల నివేదిక ఆధారంగా ఆ నోటీసు ఇచ్చామని, వారి విధుల నిర్వహణలో కమిటీ సమిష్టి బాధ్యతకు సంబంధించినదని పేర్కొంది.

ఆ నోటీసు కింద ఉన్న ప్రొసీడింగ్స్ కు, ప్రస్తుత వివాదానికి సంబంధించిన ప్రొసీడింగ్స్ కు పొంతన లేదని, ఇప్పటికే చెప్పినట్లు మేనేజింగ్ కమిటీలోని కొందరు సభ్యులపై తప్పుడు చర్యలు ఉంటాయని, ఈ వ్యవహారంలో అవకతవకల వల్ల జరిగిన నష్టాన్ని పూడ్చుకోవాల్సిన మేనేజింగ్ కమిటీ సభ్యులుగా వారి వ్యక్తిగత బాధ్యతను పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సి ఉంటుందన్నారు. నోటీసు కింద ప్రొసీడింగ్స్ విషయానికొస్తే, దర్యాప్తు ఆడిటర్లు కనుగొన్న వాస్తవాల ఆధారంగా మేనేజింగ్ కమిటీ మొత్తాన్ని అలా వ్యవహరించడానికి అనుమతించాలా అనేది మాత్రమే ప్రశ్న, ఆ విషయంలో రిజిస్ట్రార్ చేసింది దర్యాప్తు ఆడిటర్లు కనుగొన్న వాస్తవాలను బట్టి మేనేజింగ్ కమిటీని ఇకపై బ్యాంక్ వ్యవహారాలను నిర్వహించడానికి అనుమతించకూడదని నిర్ణయించడమే. ప్రస్తుత ప్రొ-సీడింగ్స్ లో ఉన్న వివాదానికి ఇది చాలా భిన్నమైన విషయం, అనగా, 18 వ అధికరణ కింద దరఖాస్తు చేసిన మేనేజింగ్ కమిటీలోని నిర్దిష్ట సభ్యులు ఈ దుర్వినియోగం ద్వారా బ్యాంకుకు జరిగిన నష్టాన్ని పూడ్చడానికి బాధ్యత వహిస్తారా, అనే వాస్తవం వివాదంలో లేదు. అందువల్ల ప్రస్తుత ప్రొసీడింగ్స్ లో బ్యాంకుకు జరిగిన నష్టాన్ని పూడ్చే విషయంలో మేనేజింగ్ కమిటీలోని వివిధ సభ్యుల (ప్రతివాదితో సహా) వ్యక్తిగత బాధ్యతను రిజిస్ట్రార్ నిర్ణయించాల్సి ఉంటుంది. అందువల్ల మేనేజింగ్ కమిటీ తొలగింపు కోసమే రిజిస్ట్రార్ ఆ నోటీసు ఇచ్చారని, ఈ విషయంలో మేనేజింగ్ కమిటీలోని పలువురు సభ్యుల వ్యక్తిగత బాధ్యతల దర్యాప్తులో ఆయన పక్షపాతంగా వ్యవహరిస్తారని భావించడానికి కారణం లేకపోలేదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. అందువల్ల ప్రస్తుత వివాదానికి సంబంధించి రిజిస్ట్రార్ లో అధికారిక పక్షపాతం ఉండవచ్చుని, అలాంటి పక్షపాతం 18 వ అధికరణ ప్రకారం న్యాయమూర్తిగా లేదా మధ్యవర్తిగా వ్యవహరించడానికి వీల్లేదని జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ తో ఏకీభవించలేం.

రిజిస్ట్రార్ పరిపాలనా అధిపతిగా ఉండటం వల్ల బ్యాంకుతో సహా అజ్మీర్ లోని అన్ని సహకార సంఘాల నియంత్రణలో ఉంటాడనేది తదుపరి వాదన. రిజిస్ట్రార్ డిపార్టుమెంటులో తన విధేయుల ద్వారా నిర్వహించే పరిపాలనా నియంత్రణ కారణంగా, ఆ నిందను మేనేజింగ్ కమిటీపై వేయడానికి మరియు తన డిపార్ట్ మెంట్ అన్ని నిందల నుండి విముక్తి పొందేలా చూడటానికి అతను ఆసక్తి కనబరుస్తాడని చెబుతారు. ముఖ్యంగా రిజిస్ట్రార్ ప్రతి రిజిస్టర్డ్ సొసైటీ ఖాతాలను కనీసం సంవత్సరానికి ఒకసారైనా ఆడిట్ చేయాలని లేదా తన ద్వారా అధీకృతమైన వ్యక్తి చేత ఆడిట్ చేయించాలని ఆదేశిస్తున్నసెక్షన్ 17 గురించి మా దృష్టికి వచ్చింది. ఈ నిబంధన ప్రకారం బ్యాంకు ఖాతాలను ఆడిట్ చేయడానికి రిజిస్ట్రార్ చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్లను నియమిస్తున్నారని, పెయిడ్ మేనేజర్ నందలాల్ పరారీలో ఉన్నంత వరకు వార్షిక ఆడిట్లలో ఎలాంటి తప్పు లేదని, అవకతవకలు వెలుగులోకి వచ్చాయని చెబుతున్నారు. అన్ని సహకార సంఘాలపై రిజిస్ట్రార్ యొక్క ఈ సాధారణ పర్యవేక్షణ అతనిలో పక్షపాతానికి దారితీస్తుందని, తద్వారా అతను 18 వ అధికరణ ప్రకారం న్యాయమూర్తిగా లేదా మధ్యవర్తిగా వ్యవహరించడానికి వీలు లేకుండా పోతుందని మేము అర్థం చేసుకోలేము. బ్యాంకు యొక్క రోజువారీ కార్యకలాపాలకు రిజిస్ట్రార్ ఏవిధంగానూ బాధ్యత వహిస్తాడనేది ప్రతివాది యొక్క కేసు కాదు. బ్యాంకు ఖాతాలను ఏటా ఆడిట్ చేసేలా చూడటం, అవసరమైతే చట్టం, నిబంధనల ప్రకారం బ్యాంకు తనిఖీలు చేయడం మాత్రమే ఆయన ఆందోళన. అయితే, బ్యాంకును తనిఖీ చేసిన ఆడిటర్లను లేదా అతని కిందిస్థాయి ఉద్యోగులను రిజిస్ట్రార్ రక్షించాల్సిన బాధ్యత ఉందని దీని అర్థం కాదు మరియు మేనేజింగ్ కమిటీ సభ్యులపై నిందలు వేసే విధంగా ప్రొసీడింగ్స్ నిర్వహిస్తారు. రిజిస్ట్రార్ నియమించిన ఆడిటర్లు లేదా బ్యాంకును తనిఖీ చేసిన అతని కిందిస్థాయి సిబ్బందిపై కొందరు నిందలు వేసినా, పెయిడ్ మేనేజర్ పరారయ్యే వరకు వారు అవకతవకలను గుర్తించడంలో విఫలం కావడమే వారి తప్పు. అయితే, దీని అర్థం రిజిస్ట్రార్ ఏ

సమయంలోనూ ఈ మోసానికి పాల్పడినట్లు కాదు. రిజిస్ట్రార్ కు ఈ విషయంలో వ్యక్తిగత ఆసక్తి లేదని, జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ పక్షపాతంతో వివాదాన్ని పరిష్కరించడానికి అత్యంత సముచితమైన వ్యక్తి అని జ్యుడిషియల్ కమిషనర్ కూడా గుర్తిస్తారు. అందువల్ల రిజిస్ట్రార్ డిపార్ట్ మెంట్ కు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ హెడ్ అనే వాస్తవాన్ని మనం గుర్తుంచుకున్నా, ఈ వివాదానికి సంబంధించినంత వరకు ఆయనలో ఎటువంటి అధికారిక పక్షపాతాన్ని చూపించే పరిస్థితిలో అంతర్లీనంగా ఏమీ కనిపించదు.

తన కిందిస్థాయి ఉద్యోగులు లేదా ఆయన నియమించిన ఆడిటర్లలో ఎవరైనా ఈ మోసానికి పాల్పడినట్లు తేలితే, అతను ఆ బాధ్యతను ఎక్కడ పెట్టాలో అక్కడ పెట్టడని అనుకోవడానికి మాకు ఎటువంటి కారణం లేదు. అందువల్ల ఈ కేసులో న్యాయమూర్తిగా, మధ్యవర్తిగా వ్యవహరించలేని పక్షపాత వ్యక్తిగా రిజిస్ట్రార్ ను తీర్చిదిద్దిన పరిస్థితిలో అంతర్లీనంగా ఏదో ఉందని జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ అభిప్రాయం తప్పని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము.

అందువల్ల రిజిస్ట్రార్ పక్షపాతంతో వ్యవహరిస్తున్నారని తెలివైన జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ అనుకోవడం పొరపాటని మనకు అనిపిస్తోంది. ఇంతకు ముందు చెప్పిన కారణాల వల్ల, రిజిస్ట్రార్ కు అటువంటి మచ్చ ఉందని మేము భావించడం లేదు. అలాంటప్పుడు, ఏ వ్యక్తి తన స్వప్రయోజనాల కోసం తీర్పు ఇవ్వకూడదనే సహజ న్యాయ నియమం కింద న్యాయమూర్తిగా వ్యవహరించలేడనే ప్రశ్నే ఉత్పన్నం కాదు. ఈ ఒక్క కారణంతోనే జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ తీర్పును పక్కన పెట్టాలి. రిజిస్ట్రార్ పక్షపాతంతో బాధపడుతున్నట్లు రుజువైతే, ప్రతివాది కోరిన విధంగా నిషేధ రిట్ జారీకి ప్రస్తుత సమయం తగిన కేసుగా ఉండేదని మేము అర్థం చేసుకోదలుచుకోలేదు. రిట్ జారీ చేయడానికి ముందు, చట్టం దృష్ట్యా, అంటే

చట్టంలోని సెక్షన్ 43 కింద రూపొందించిన నిబంధనల్లోని 18వ అధికరణను దృష్టిలో ఉంచుకుని, ప్రతివాది ఆధారపడిన సహజ న్యాయనియమాన్నివర్తింపజేసే అవకాశం ఉందా అనేది నిర్ణయించాల్సి ఉంటుంది. ఈ విధమైన ప్రశ్నను గుళ్ళపల్లి నాగేశ్వర్ రావు, వి.స్టేట్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ అండ్ ఇతరులు (1) లో ప్రస్తావించారు. మనం తీసుకున్నాం అనే అభిప్రాయంతో ఆ ప్రశ్నలోకి వెళ్లడం అనవసరం, అలా చేయడం లేదు.

ఫలితంగా అప్పీలుకు అనుమతించి జ్యుడీషియల్ కమిషనర్ తీర్పును పక్కన పెట్టారు. పిటిషన్ ను కొట్టివేయనున్నారు. ప్రతిస్పందకుడు నెం.1 అంతటా ఖర్చులను చెల్లిస్తాడు. రిజిస్ట్రార్ నిబంధనల ప్రకారం ప్రొసీడింగ్స్ ను ముగించడంలో జాప్యం చేయడానికి ఇక ఎలాంటి కారణం ఉండదని మేము విశ్వసిస్తున్నాము.

అప్పీలుకు అనుమతి..